

Dr. Hideg Éva

MTA doktora, Professor Emerita

az MTA Statisztikai és Jövőkutatói Tudományos Bizottságának elnöke

JÖVŐBE LÁTÁS VAGY JÖVŐFORMÁLÁS?

Budapest Design Week – Láss a jövőbe!

Budapest, 2023. október 10.

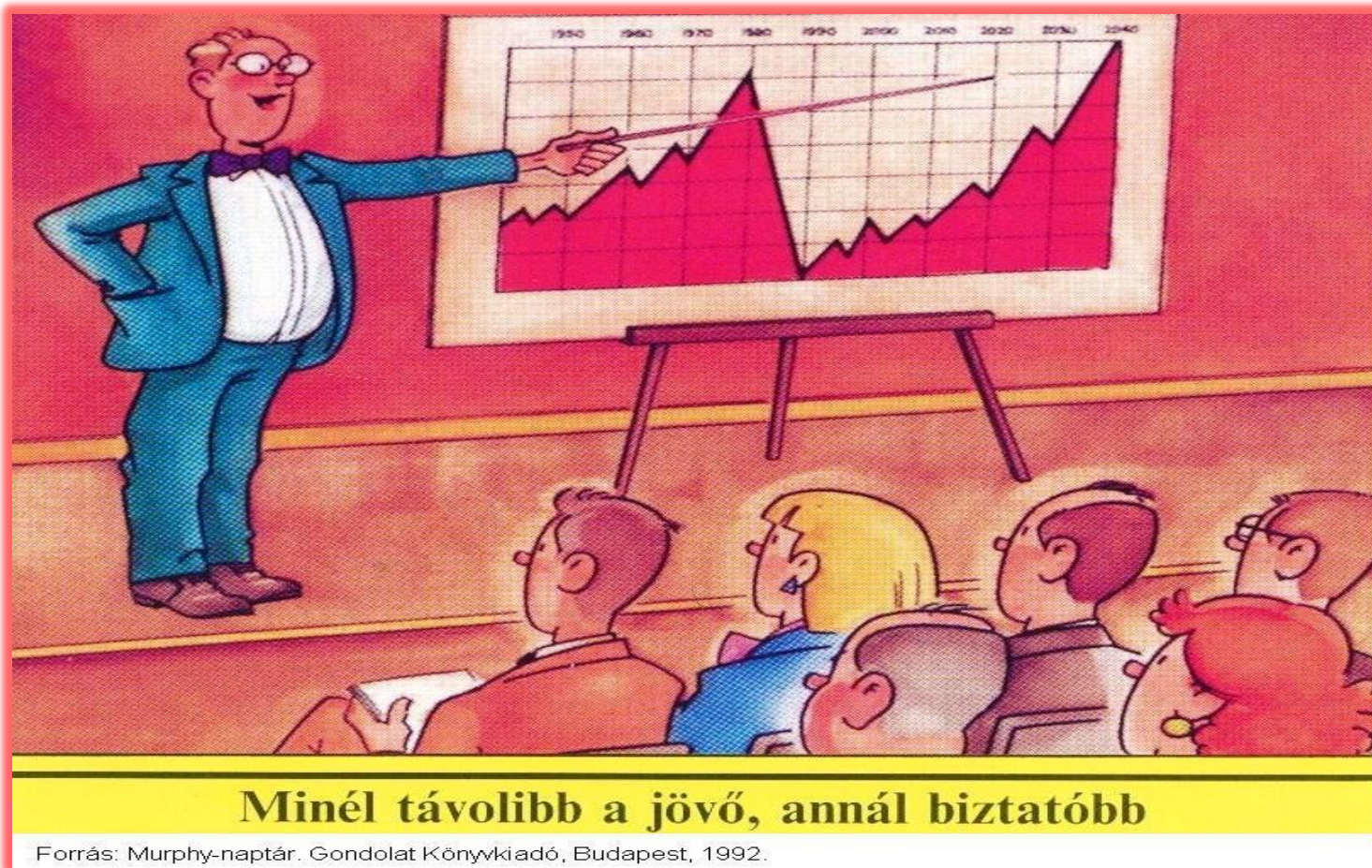
Témakörök

- Az előrejelzés és az előretekintés megkülönböztetése
- Az előretekintés közelítésmódja és folyamatszervezése
- Az előretekintés és a design kapcsolata
- Összegezés

Az előrejelzés és az előretekintés megkülönböztetése (1)

Előrejelzés:

- A múltból haladunk a jövőbe: múlt → jelen → jövő
- Trendek feltárása, továbbélésük és változásuk valószínűsítése jövőkutatók által

Az előrejelzés és az előrettekintés megkülönböztetése (2)

Előrettekintés / Foresight:

- Jövő a **JELENBEN** és az érintettek formálódó jövőgondolataiban

- A jövőkutató facilitátor és módszertani szakember

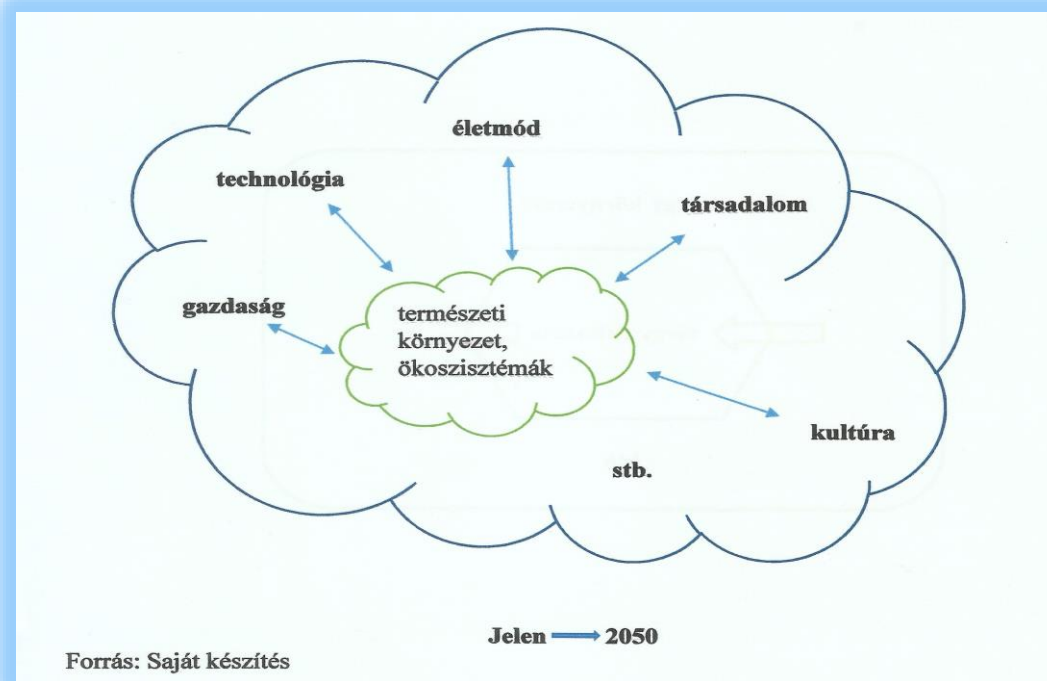
Forrás: Saját. Fotók a V4-es vállalatokkal zajló jövő workshopról (2016. 0616. Prága)

Az előretétekintés közelítésmódja és folyamatszerzése (1)

- A jövő nyitott
- A jövő tárgyának környezete gyorsan változó, turbulens
- **A JÖVŐ NEM ELŐREJELEZHETŐ, DE A LEHETSÉGES ÉS A KÍVÁNATOS JÖVŐK MEGKONSTRUÁLHATÓK**

Minden tanulmányozandó rendszer **nyílt rendszer** – a környezet és rendszer dinamikus egymásra hatása tanulmányozható

➤ Pl.:

Az előretétekintés közelítésmódja és folyamatszervezése (2)

A) Jövőfűrkészés (horizon scanning)

Mit „láthatunk”,
„gondolunk” a horizonton
formálódni?

A formálódó jövőelemek
leírása és értékelése –
„jövő a jelenben”!

**Az érintetti csoportok
jövővélekedéseinek
feltárása jövőkutató
szakemberek segítségével**

Sonkoly Tibor: Összetett horizont c. pasztellje
Forrás: saját

Az előretétekintés közelítésmódja és folyamatszervezése (3)

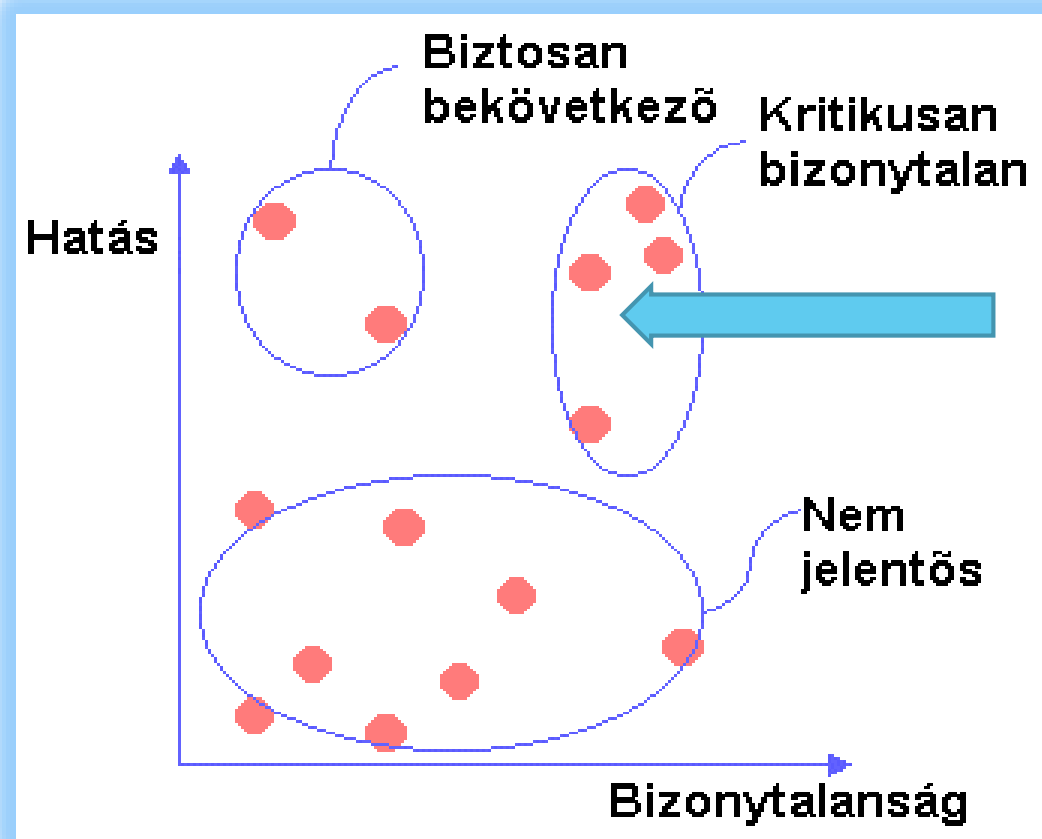
B)

Forgatókönyvírás:

Milyen lehetséges
jövők az érdekesek?

**Kis valószínűségű, de
nagy hatású
változások létrehozta
jövők – ahogy azokat
MA képesek az
érintettek
megfogalmazni**

A lehetséges jövők típusai

Forrás: Analysys, 1999

Az előretekintés közelítésmódja és folyamatszervezése (5)

Az előretekintés és a döntéshozás ciklusba fonódása, önállóságuk megtartása mellett!

Előretekintés = új lehetőségek, korlatok és érintetti szándékok feltárása

Döntés = megvalósíthatóság és kivitelezhetőség

DESIGN = lehetséges forgatókönyvek és kívánatos jövők felvázolása történetben és vizualizált formában

Az előrettekintés és a design kapcsolata (1)

- **Design az előrettekintésben**
- A még nem létező jövők szándékolt és gondolati előállítás a jövőformálásban résztvevők és érintettek fejében
- Lehetséges jövőmodellek formálása **meséléssel, vitákkal** (story telling, workshopok)
- A jövőkonstrukciók (lehetséges és kívánatos jövőmodellek) **vizualizálása** infografikákkal
- A kívánatos jövő kiválasztása figyelembe véve annak megvalósíthatóságát is!

- **Előrettekintés a designban**
- Kívánatos lenne, ha a design – pl. a döntéshozási folyamatban – megelőzné egy, az érintetteket bevonó előrettekintési folyamat és a design a kívánatos jövő célszerű/smart megvalósíthatóságára és kivitelezésére összpontosítana

Az előrettekintés és a design kapcsolata (2)

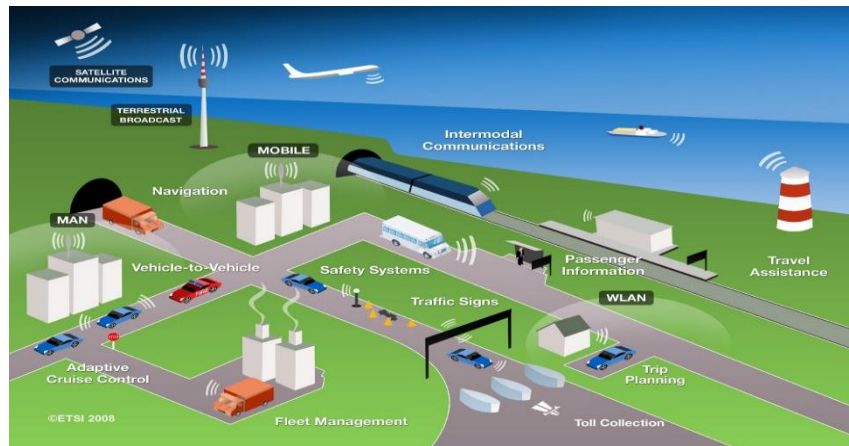
Példa a jövőkonstrukciók vizualizálására

Lehetséges jövők

„Green Factory 5.0”

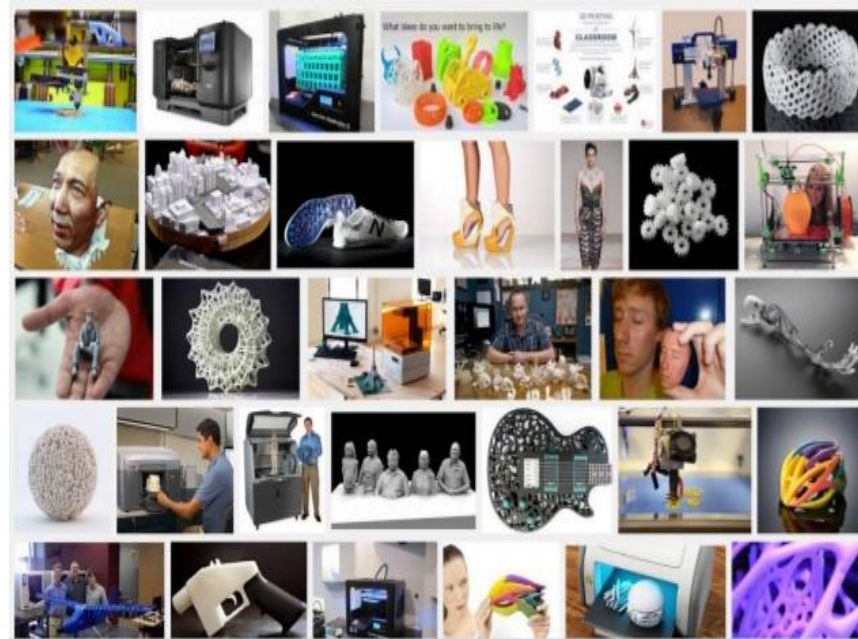

„V4trans” network

A kívánatos jövő

„3D company (hightech)”

Forrás:

https://www.google.hu/search?q=3d+nyomtat%C3%A1s&biw=1344&bih=715&source=lnms&tbn=isch&sa=X&ved=0ahUKewjhyIDF0vDPAhXBjwKHQbeCfIQ_AUIBigB#imgrc=qv3cLq-DEoPK0M%3A

Összegezés

- Az **előretékintés** gyorsan változó környezetben alkalmazható, ahol **a jövő nyitott**, de azt az érintettek is formálni kívánják
- A változó környezetre figyelő **integrált és rendszerszemléletű** közelítésmód a tipikus
- A lehetséges és a kívánatos **jövők folyamatos konstruálása** a változó feltételek figyelembe vételével, valamint **az érintettek részvételével**
- A kívánatos jövő konstruálása és vizualizálása = **design az előretékintésben**
- A jövő követelményeinek és az érintettek jövőformáló igényeinek alapul vétele = **előretékintés a designban**

Köszönöm a megtisztelő figyelmet!